

Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi

*Institute of Public Administration
Journal of Social Sciences*

Cilt 3, Sayı 5, Kış/Aralık 2023

FİNLANDIYA EĞİTİM SİSTEMİNDE SOSYAL BİLGİLERİN YERİ VE ÖNEMİ

**The place and importance of social studies education in the
Finnish education system**

Araştırma Makalesi • Research Article

DOI [10.5281/zenodo.10417239](https://doi.org/10.5281/zenodo.10417239)

Prof. Dr. Selçuk UYGUN

Süleyman Demirel Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
selcukuygun@sdu.edu.tr

0000-0002-6808-2829

Baki ALTUNAL

Nevşehir Hacıbektaş Veli Üniversitesi Doktora Öğrencisi
bakialtunal38@gmail.com

0000-0002-1420-0068

Özgür KARACABEY
Millî Eğitim Bakanlığı
okaracabey_38@hotmail.com

0009-0009-5743-6845

Mahmut Doğan ÖZMEN
Millî Eğitim Bakanlığı
mdozmen@gmail.com

0000-0001-7306-525X

Geliş Tarihi/Received: 17.10.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 05.12.2023

Atıf/Citation

Uygun, S., Altunal, B., Karacabey, Ö., Özmen, M. D. (2023). Finlandiya Eğitim Sisteminde Sosyal Bilgilerin Yeri ve Önemi. *Kamu Yönetimi Enstitüsü Sosyal Bilimler Dergisi*. (5), 207-239.

Kamu Yönetimi Enstitüsü
Türkiye Kamu Çalışanları Kalkınma ve Dayanışma Vakfı kuruluşudur

Öz

Sosyal bilgiler eğitimi modern dünyada ve kültürler arası ilişkilerin hızlandığı günümüzde önem kazanan dersler arasında yer almaktadır. Sosyal bilgiler eğitimi ile amaçlanan durum ise istenen tip vatandaş yetiştirmektir. Finlandiya eğitim sistemi gerek dünya genelinde eğitim hususundaki başarısı gerek uluslararası sınavlarda sergiledikleri başarıları sebebiyle dünya genelinde gıpta edilen ülkeler arasında yer almaktadır. Araştırmada Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler eğitiminin yeri ve önemi araştırılmıştır. Araştırmada nitel araştırma modellerinden durum çalışması ile yürütülmüştür. Araştırmaya Finlandiya’da özel bir öğretim kurumunda çalışan beş uzman gönüllülük esasına dayalı olarak katılmıştır. Veriler uzman görüşü alınarak yarı yapılandırılmış görüşme formu aracılığıyla elde edilmiştir. Elde edilen veriler temalaştırılmış ve ortaya çıkan kategoriler çerçevesinde kodlanmıştır. Araştırmanın sonunca Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler eğitiminin önem verilen bir ders olduğu ve Finlandiya vatandaşı olan her bir bireyin etkin, haklarının bilincinde olan, iyi birer vatandaş yetiştirme amacıyla olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Finlandiya eğitim sistemi, sosyal bilgiler, vatandaş

Abstract

Social studies education is among the courses that have gained importance in the modern world and today, when intercultural relations are accelerating. The aim of social studies education is to raise the desired type of citizens. The Finnish education system is among the envied countries around the world due to its success in education worldwide and its success in international exams. In the study, the place and importance of social studies education in the Finnish education system was investigated. The research was conducted with a case study, one of the qualitative research models. Five experts working in a private educational institution in Finland participated in the research on a voluntary basis. The data was obtained through a semi-structured interview form by taking expert opinion. The data obtained were thematized and coded within the framework of the emerging categories. As a result of the research, it was concluded that social studies education is an important course in the Finnish education system and that each individual who is a Finnish citizen aims to raise good citizens who are active, aware of their rights.

Keywords: Finnish education system, social studies, citizen

Giriş

1.1. Finlandiya Eğitim Sisteminde Sosyal Bilgiler Dersi

İçinde yaşamımızı devam ettirdiğimiz toplumu daha doğru ve daha iyi anlamak, topluma uyumlu iyi bir vatandaş olabilmek ve toplumsal yapıda meydana gelen değişimlere ayak uydurabilmek için sosyal bilimleri daha iyi anlamak ve sosyal bilimlerin doğasına uygun eğitim- öğretim sağlamak oldukça önemlidir (Akhan ve Şimşek, 2015). Bilindiği üzere sosyal bilimler, insan davranışlarını farklı yönlerden, nesnel bir yaklaşımla derinlemesine ele alan alanlardan meydana gelmektedir. Bu bakımdan sosyal bilimler, insanın insanla ve bunun yanında çevresiyle etkileşimleri sonucunda ortaya çıkan bilgilerle insanı ve toplumsal yönlerini ispatlamak amacıyla meydana çıkmış olan bilimler topluluğudur (Barth ve Demirtaş, 1997). Sosyal bilgiler, sosyal bilim alanlarından meydana gelen içeriği kullanarak farklı konularla alakalı konularda gelecek zamanlarda vatandaşların sosyal konular hakkında daha iyi ve doğru düşünerek seçimler yapabilmelerine yardımcı olmaktadır (Savage, 1996). Tarihi süreç içerisinde eğitim felsefesi konularında çalışmalar yapan uzmanların, farklı görüşlere sahip olduğu gibi sosyal bilgiler alanında çalışmalar yapan eğitim uzmanlarının da sosyal bilgilerin aktarımı konusunda değişik fikirler ortaya koydukları görülmüştür (Doğanay, 2005). Sosyal bilgiler eğitiminin temel amacı, eğitimin verildiği ülkenin ruhuna uygun olan insan tipini yetiştirmektir. Bu durumda her ülkenin kendine has bir vatandaş yetiştirme tarzı ve istediği tip vatandaş profili vardır. Şöyle ki devletlerin eğitim sistemlerinin temeli yetiştirmeyi amaçladığı insan

modeline dayalı olarak şekillenmektedir. Bu bağlamda devletler eğitim politikalarını ve bu politikalar kapsamında eğitim uygulamalarını ilerleyen zamanda yetiştirecekleri donanımlı bireylerin taşınmasını istedikleri niteliklere göre yapılandırmaktadır (Özerbaş ve Safi, 2022). Eğitim politikalarına yön veren ise ülkelerin siyasal sistemleriyle bağlantılı olarak izlenen eğitim felsefeleridir. Bu felsefelerden biri de ilerlemeciliktir. 20. yy başlarında pragmatist felsefe Amerika ve İngiltere’de ortaya çıkmıştır. Pragmatist felsefeden etkilenen eğitim felsefesi ilerlemeciliktir. İlerlemecilik, modern dünya eğitim sistemine egemen olan bir eğitim yaklaşımıdır. Vatandaş yetiştirme eğitiminde de ilerlemeci eğitim yaklaşımı etkisini göstermektedir (Aydın, 2012). Türkiye de ilerlemeci eğitim felsefesine uygun olarak zaman zaman eğitim sistemini yapılandırmaktadır. Bunlardan birisi de 2000’li yılların ikinci yarısından itibaren itibaren tedrici olarak Finlandiya’ya benzer bazı özellikleri de içinde barındıran yapılandırmacı yaklaşıma göre okul programlarını düzenlemiştir. Bunların içerisinde hayat bilgisi ve sosyal bilgiler dersleri de vardır (Uygun, Genc ve Damğa, 2006).”

Eğitimin amacı; öğrencilerin ahlaki ve insani değerlere sahip bireyler olarak yetişmelerini ve hayatları boyunca kullanacakları beceri ve bilgilere sahip olmalarını sağlamaktır. Eğitim topluma eşitlik ve medeniyet kavramlarını aktarmalı ve öğrencilere eğitimin şart olduğu, kendilerini hayatları boyunca geliştirmelerinin gerektiğinin bilincini aşılmalıdır. Eğitimin bir diğer amacı tüm ülkede fırsat eşitliğini sağlamaktır (Eurydice, 2011). Yapılan sınavlarda birinciliği elden

bırakmayan ve dünyada en başarılı eğitim sistemlerinden birine sahip olduğu kabul edilen Finlandiya (Søby, 2015) eğitim sisteminin temel prensiplerinden biri, bütün bireylerin yüksek kaliteli eğitim ve öğretim imkanlarına eşit olarak erişime sahip olmaları gerektiğidir (Ministry of Education and Culture [MEC], 2017). Finlandiya eğitim sisteminde ayrıcalıklı bir yere sahip olan yaşam boyu öğrenme, Fin eğitim sisteminin başarı kaynakları arasında yer alan başka bir faktördür. Yaşam boyu öğrenme anlayışında öğrenme kavram olarak, bilinçli yansıma, yeni bilgilerin işlenmesi olarak görülür. Bilgi ve düşünme bir arada harmanlanır. Öğrenci yaparak ve yaşayarak deneyim ve bilgiyi harmanlamanın avantajlarından yararlanarak öğrenir. Öğrenme durumları, bireylere uygun olarak düzenlenir. Öğrenme, bir bireyle ve grupla/diğeriyle etkileşim halinde gerçekleşmektedir. Farklı türden konuların dersler esnasında veya farklı öğrenme türleriyle birlikte öğrencinin yeni edindiği bilgiyi işleyip yansıtması, zaten sahip olduğu önceki bilgi aracılığıyla gerçekleşmektedir. Yaşam boyu öğrenme, eğitim hayatı boyunca devam eder ve bu eğitim süreci tamamlandıktan sonra hayatın akışı içinde de sürdürülür. Finlandiya eğitim sisteminin başarısının ana nedenleri arasında yer alan bir diğer unsur ise şüphesiz öğretmenlerdir. Finlandiya eğitim sisteminin içinde öğretmenin rolü sadece bilgi aktaran bir eğitimciden daha çok bir antrenör veya rehber olarak öğrenme- öğretme sürecini koordine etmektir (Rauhansalo ve Vytautas, 2017).

1. 2. Finlandiya Eğitim Sistemi ve Zorunlu Eğitim Süreci

Finlandiya eğitim sistemi; erken çocukluk eğitimi ve bakımı, okul öncesi eğitimi, zorunlu eğitim olan temel eğitim, lise eğitimini kapsayan ortaöğretim ve yükseköğretim olmak üzere dört temel öğretim kademesinden oluşmaktadır. Zorunlu eğitim ise 9 yıllık bir eğitim-öğretim süresinden meydana gelmektedir (NCEE, 2019). Sosyal anlamda ve bireylerin sosyalleşmesi anlamında gereken bütün faaliyetler Finlandiya eğitim sisteminin içeriğinde yer almaktadır. Zorunlu eğitim dönemindeki öğrenciler sağlık, yemek, bilgisayar ve yazıcı kullanımı, geziler gibi etkinliklerden ücretsiz olarak faydalanmaktadır (Malaty, 2006). Fırsat eşitliğinin ön planda tutulduğu Finlandiya’da okul öncesi eğitim ve yükseköğretim dâhil olmak üzere her seviyede ücretsiz eğitimin verildiği adil bir sistem sunulmaktadır (Legco, 2019). 2015 yılında ocak ayında çıkmış olan yasa ile birlikte okul öncesi eğitim de zorunlu hale gelmiştir ve 6 yaşına gelmiş tüm çocukları kapsamaktadır. Böylelikle zorunlu eğitim bir sene okul öncesi, 9 sene (6+3) kapsamlı okul ile birlikte 10 yıl olmuştur. Yani eğitim 6 yaşında başlar, 10 yıl sürer ve temel eğitim adı verilen tek yapı bir sistemde gerçekleştirilmektedir (MEC, 2017). Finlandiya okullarında vatandaşlık, toplum, politika, ekonomi ve hukuk gibi dersler sosyal bilgiler dersi çatısı altında ele alınır. Konunun adı – Fince, yhteiskuntaoppi ("toplumun incelenmesi") ve İsveççe’de samhällslära ("toplumun incelenmesi") - tüm okullarda aynıdır. İlkokuldan ortaokul ve liseye kadar olan sınıflarda sosyal bilgiler

dersinde yurttaşlık ve vatandaşlık eğitiminin en önemli bağlamıdır. Yurttaşlık becerileri maantieto (coğrafya) ve kotitalous (ev ekonomisi) gibi diğer konularda da ders verilir. Ancak bu dersler öğrenci konseylerinin etkinliklerinde öğrenilir (Mehtäläinen vd, 2017).

1. 3. Finlandiya Eğitim Sisteminde Sosyal Bilgiler Öğretim Programı

Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler öğretim programının belli başlı yapısal özellikleri vardır. Sosyal bilgiler öğretim programında her öğrencinin bilmesi gereken temel bilgiler bulunmaktadır. Ancak, bazen bu bilgilerin ne olduğu ve bu bilgileri kimin belirleyeceği tartışılabilir. Çekirdek bir program geliştirme teorisi olan müfredat, programda geliştirilecek temel bilgi ve becerilerin belirlenmesi anlamına gelmektedir. İstenen bilgi ve beceriler, tüm öğrencilere ve öğrencilerin fayda sağlayacağı biçimde en uygun ortamlarda verilir (Öncül, 2000). Sosyal Bilgiler müfredatının hazırlanmış olması bu yaklaşım doğrultusunda öğrencilerin edindikleri bilgileri başkalarına aktarabilmelerini sağlayacak şekilde düzenlenmiştir. Problem çözmek ve karar vermek bu dersin daha başarılı olmasını sağlamıştır (Önal ve Kaya, 2006). Finlandiya Milli Eğitim Bakanlığı'nın belirlediği talimatlar doğrultusunda Sosyal Bilgiler dersi veren öğretmenler, kurslar kendi ders kitaplarını ve eğitim araçlarını belirleme ve bağımsız olarak karar verme hakkına sahiptir. Diğer branş öğretmenleri gibi eğitim yöntemleridir (Erginer, 2006). Finlandiyalı yetkililer eğitimde başarının sırrının nasıl olduğu sorusuna cevap vermenin faydalı olduğunu belirtiyor Frassinelli'ye (2006) göre

Fin eğitim sisteminde başarıyı sağlayan “öğretmenler, öğretmenler ve yine öğretmenler.” Finlandiya eğitim anlayışında eğitim işini yürüten okullara ve diğer kurumlara eşit şekilde maddi ödeme yapılmaktadır. Eğitim ve öğretimin eşit şekilde ülke genelinde uygulanması yoluyla tüm ülke sınırları içerisinde eşit olarak maddi desteğin dağıtılmasına dikkat edilmektedir ve bu durum kanunlarla sağlam temellere oturtulmuştur (Demirel, 2000).

Finlandiya’da hem tarih hem de sosyal bilgiler temel eğitimin zorunlu okul dersleridir. Onlarca yıl bu derslerle ilgili esnek bir tabiat koalisyonu kurulmuştur. Bu dersler Haziran 2014’te tarih ve sosyal bilgiler olarak adlandırılıyordu ve ortak bir müfredata sahipti her birinin içeriği entegre durumda değildi. Temel Ulusal Müfredatta Eğitim (NCCBE, 2004), farklı iki konuya ayrıldı ve öğrenci başarıları her birinde bağımsız olarak değerlendirilmeye başlandı. Ancak her iki konu da kural olarak hâlâ tarihi ana ve sosyal meslekleri olarak alan aynı öğretmenler tarafından öğretilmektedir. Bu dersler yan konu olarak birbirine bağımlıdır. Tarih ve sosyal bilimleri ayırma kararı bu derslerin farklı doğalarına dayalıdır ve her ikisi de farklı akademik disiplinlere dayanmaktadır. Ayrımın temelinde yatan neden budur. Bu ayırıştırma aynı zamanda sosyal bilgiler eğitiminin statüsünü iyileştirmeye yönelik bir girişim olarak da yorumlanabilir. Çünkü politikacılar vatandaşlık eğitimini teşvik etmeye çalışmaktaydı ve gençlerin siyasetle ve toplumsal meselelerle daha fazla ilgilenmelerini istemekteydiler. Ancak ortak bir kanı vardı. Bu da seçmen katılımı ve genç nesillerin

ulusal araştırma sonuçlarına dayanan politikayla ilgili huzursuz yaklaşımları ve bu konulara karşı olan zayıf katılımlarıydı. Bu durumun tespiti, Yurttaşlık Eğitimi Araştırması 1999'un sonuçlarına dayalı olarak elde edilmişti (Torney-Purta, Lehmann, Oswald ve Schulz, 2001). Sosyal bilgiler içerik anlamında diğer sosyal bilimlerle alakalı bir yapıya sahiptir. Sosyal bilgiler doğası gereği çok disiplinli bir okul dersidir ve içeriği sosyal bilimlerin farklı dallarına dayanmaktadır. Bunlar: siyaset bilimi, ekonomi, sosyal politika, sosyoloji ve hukuk olarak sıralanabilir (Elio, 1993; Löfström, 2001). Bunların işlevi okul konusuna yönelik bilimler olarak yalnızca gerçek içerikle ilgili içerikler değildir. Belki de daha da fazlası olarak düşünme biçimine ve temel kavramlara dayanmaktadır (Löfström, Virta ve Van den Berg 2010).

Finlandiya'daki zorunlu okul için sosyal bilgilerin temel amaçları şunlardır: Öğrencilerin toplumda aktif ve sorumlu aktörler olmalarını desteklemek ve toplumun yapısı ve işlevleri hakkında temel bilgilerle ve vatandaş olarak hareket ederken ihtiyaç duyulan becerileri edinmelerini sağlamaktır. Ayrıca “elde etmeyi ve kullanmayı” da öğrenmelilerdir. Toplum ve ekonomik hayata ilişkin bilgilerin eleştirel bir biçimde ele alınması” öğrencilere verilmesi gereken davranışlar açısından önem arz etmektedir. Ayrıca sosyal bilgiler öğrencilerin hoşgörülü, demokratik vatandaşlar olarak yetişmelerine katkıda bulunmalı ve onlara sosyal eylem deneyimi ve demokratik nüfuz kullanımı imkanı sağlamalıdır (NCCBE, 2004). Bu hedeflerden de anlaşılacağı üzere Finlandiya'da sosyal bilgiler çift yönlüdür. Karakter, belki de herhangi bir okul sisteminde olduğu gibi: bir yandan

öğrencileri sosyalleştirmek, vatandaşlığa hazırlamak ve diğer yandan öğrencileri analitik yaklaşımla tanıştırmak ve sosyal bilimlere özgü eleştirel düşünme becerisi kazandırmaktır (Ochoa ve Becker, 2007). Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler eğitiminin yeri ve önemi bu açıdan değerlendirilmesi gereken, araştırmaya açık bir durum olarak önemli bir durumdur.

1. 1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışma, Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinin yerini ve önemini incelemeyi amaçlamıştır.

Bu genel amaca ulaşmak için aşağıdaki sorulara yanıt aranmıştır.

1. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi verilerek ne amaçlanmaktadır?

2. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinde sınıf içi uygulamalar ne şekildedir? (Yöntem- teknik vs.)

3. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi ile ilgili sınıf/okul dışı uygulamalar var mıdır?

4. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinin içeriği ne şekildedir?

1. 2. Araştırmanın Önemi

Türkiye son zamanlarda eğitim sistemi konusunda köklü reformlar gerçekleştirmiştir. Finlandiya eğitim sistemi ise, dünya

genelinde eğitimde yakaladığı başarılar sebebiyle örnek alınan bir eğitim sistemine sahiptir. Dünya genelinde Finlandiya eğitim sistemi çeşitli ülkelere model olmaktadır. Türkiye de dünya genelindeki diğer ülkeler gibi dikkat çeken Finlandiya eğitim sistemini merak etmektedir. Sosyal bilgiler eğitimi, istenen vatandaş yetiştirme konusunda üzerine düşen sorumluluğu yerine getirmesi amacıyla önemli bir ders olarak ilköğretim müfredatında karşımıza çıkmaktadır. Finlandiya eğitim sistemi içerisinde sosyal bilgiler dersinin yerinin ve öneminin ne olduğu, eğitim konusunda başarılı bir ülke olması itibarı ile araştırılmaya değer bir konudur. Bu araştırmanın Türk eğitim sisteminde sosyal bilgiler eğitimi alanında katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Aynı zamanda Finlandiya eğitim sistemi, Türk eğitim sisteminde sosyal bilgiler eğitiminde vatandaş yetiştirme konusunda örnek alınabilecek ve olumlu yönleri eğitim sistemine uyarlanabilecek bir yapıya sahiptir.

1.3. Sınırlılıklar

Bu araştırma:

1. Finlandiya’da özel bir öğretim kurumunda görev yapan 5 eğitim uzmanı ile,
2. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler öğretimi ile,
3. Çalışmanın kavramsal çerçeve kısmı alan yazında ulusal ve uluslararası resmi kanallarda yer alan tez, makale ve dergilerden elde edilen bilgiler ile sınırlıdır.

2. YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Araştırmada, Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler eğitiminin yerini ve önemini incelemek amacıyla nitel araştırma yöntemlerinden biri olan durum çalışması deseni kullanılmıştır. Durum çalışmalarında; güncel olan bir olguyu kendi gerçek yaşam çerçevesi içinde çalışan, olgu ve içinde bulunduğu içerik arasındaki sınırların kesin hatlarla belirginleşmiş olmadığı ve çok fazla kanıtın veya veri kaynağının bulunduğu durumlarda kullanılan, göreceli bir araştırma yöntemidir (Yin, 1984, aktaran, Yıldırım ve Şimşek, 2005). Durum çalışmasının yöntem olarak seçilmesinin sebebi çalışmanın yapısına en uygun yöntem olduğu düşünülmektedir. Durum çalışmalarında yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak gönüllülük esasına dayalı olarak veri toplanır ve toplanan veriler doğrudan ve alıntılarla ve temalar oluşturularak gruplanır.

2.2. Verilerin Toplanması ve Veri Kaynakları

Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile gönüllük esasına dayalı olarak yarı yapılandırılmış görüşmeler yapılarak elde edilmiştir. Görüşme yapılan kişiler katılımcıların kimliklerinin gizli tutulması amacıyla, katılımcılar K1, K2, K3, K4, K5 şeklinde kodlanmıştır. Yarı yapılandırılmış görüşmeler doğası gereği, sahip olduğu belli düzeydeki standartlığı ve esnek yapısından ötürü, yazmaya ve doldurmaya dayalı testler ve anketlerdeki sınırlılığı ortadan

kaldırması ve belirli bir konuda derinlemesine bilgi edinmeye yardımcı olması (Yıldırım ve Şimşek, 2003) sebebiyle araştırmacılar tarafından daha çok tercih edilmektedir. Veri kaynağını Finlandiya’da özel bir eğitim kurumunda çalışan 5 eğitim uzmanı oluşturmaktadır.

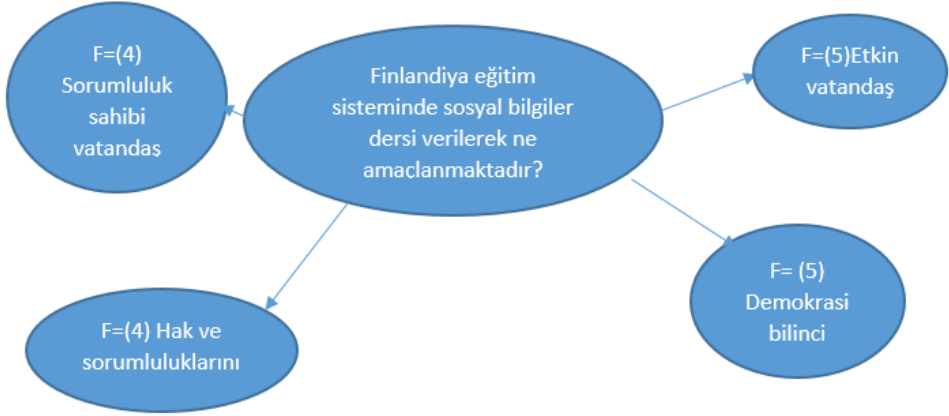
2.2.1. Katılımcıların Özellikleri

Katılımcı	K1	K2	K3	K4	K5
Öğrenim Düzeyi	Yüksek Lisans	Yüksek Lisans	Lisans	Lisans	Lisans
Yaş	38	35	30	32	30
Cinsiyet	Bayan	Bayan	Bayan	Erkek	Erkek
Uyruk	Hint	Afgan	Türk	Fin	Fin
Vatandaşlık	Finlandiya/ a/ Hindistan	Finlandiya/Türkiye	Finlandiya/ a	Finlandiya/ a	Finlandiya/ a

2.3. Verilerin Analizi

Veriler araştırmanın amaçları doğrultusunda belirlenen kriterler doğrultusunda temalaştırılarak kod ve kategorilere ayrılmıştır. Kod ve kategorilerin ayrılmasında MAKQUA programından yararlanılmıştır. En fazla tekrar eden kodlar tablolaraştırılarak verilmiştir. Yapılan bu analiz yaklaşımı, verilerin araştırma sorularının ortaya çıkardığı temalara göre organizasyonuna ve görüşmede kullanılan sorular veya boyutlar hesaba katılarak sunulmasına olanak tanımaktadır (Yıldırım ve Şimşek 2003). Bu doğrultuda veriler seçilmiş, düzenlenmiş,

benzerlikler ve farklılıklar bir araya getirilmiş, karşılaştırılmış ve yorumlanmıştır. Ayrıca yapılan görüşmelerden elde edilen veriler doğrultusunda görüşme yapılan kişiler kodlanmış ve doğrudan alıntılara da yer verilmiştir. Görüşmeler İngilizce olarak yapılmıştır. Yapılan görüşmeler izin istenerek kaydedilmiş ve Türkçeye çevrilmiştir. Ayrıca, amaca uygun yapılan görüşmelerde bir doyum noktasına ulaşıldığından veri kaynaklarının yeterli olduğu düşünülmektedir.

3. Bulgular

Araştırmanın bu kısmında problem cümlesine bağlı araştırmanın alt problemlerine dayalı bulgular ve bulgulara dayalı yorumlara yer verilmiştir.

3. 1. Bu araştırma sorusunda Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi verilerek ne amaçlanmaktadır? Sorusuna cevap

aranmıştır. Yapılan görüşmeler çerçevesinde alınan cevaplar ve doğrudan alıntılar şekil 1’de belirtilmiştir.

Şekil 1. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi verilerek ne amaçlanmaktadır?

Şekil 1 incelendiğinde Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi aracılığıyla sorumluluk sahibi vatandaş yetiştirmek, etkin vatandaş yetiştirmek, hak ve sorumluluklarını bilen vatandaş yetiştirmek, demokrasi bilincine sahip vatandaş yetiştirmek kavramlarının çok sık tekrar ettiği görülmektedir.

Araştırmada yapılan görüşmelerde sosyal bilgiler dersi aracılığıyla Finlandiya eğitim sisteminde ne amaçlanmaktadır sorusuna ise doğrudan alınan cevaplardan dikkat çekici olanlardan bazıları şu şekildedir.

K3: ‘‘Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi aracılığıyla bireyin sosyalleşmesinin desteklenmesinin yanı sıra bireylerin etkin vatandaşlar olarak yetiştirilmeleri, topluma duyarlı insanlar olmaları, hak ve sorumluluklarını bilen aynı zamanda da başkalarının da hak ve hürriyetlerine saygı duyan vatandaşlar olarak yetiştirilmeleri amaçlanmaktadır.’’

K5: ‘‘Finlandiya eğitim sisteminin temel amaçları arasında yer alan iyi vatandaş yani demokratik ilkelere bağlı demokrasi kavramını tam olarak anlamış ve bunu hayatına yansıtan bireyler yetiştirmek sosyal bilgiler eğitiminin temel noktasını oluşturmaktadır. Bunun yanında

vatandaş sorumluluğu taşıyan bireyler yetiştirmek de sosyal bilgiler eğitiminin prensipleri arasında yer almaktadır.’’

K1: ‘‘Finlandiya lke olarak eğitime çok büyük önem veren bir ülkedir. Burada eğitimde her alanda bireylerin etkin öğrenmeleri ciddi bir yer işgal eder. Sosyal bilgiler eğitiminde de temel amaç öğrencileri topluma hazırlamak ve öğrencilerin iyi bir vatandaşta bulunması gereken bütün özelliklerle donatılmasını sağlamaktır. İyi bir vatandaş özellikle başkalarının sorumluluklarını ve kendi sorumluluklarını bilen, hal ve özgürlüklerini ve bu hak ve zgrlklerinde sınırlılıklarını bilen bireyler olarak ele alınmalıdır. Bunun yanında iyi bir vatandaş demokratik değerlerle donatılmış vatandaş olarak da değerlendirilir.’’

3. 2. Bu araştırma sorusunda Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinde sınıf içi uygulamalar ne şekildedir? (Yöntem- teknik vs.) Sorusuna cevap aranmıştır. Yapılan görüşmeler çerçevesinde alınan cevaplar ve doğrudan alıntılar şekil 2’de belirtilmiştir.

şekil 2. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinde sınıf içi uygulamalar ne şekildedir? (Yöntem- teknik vs.)

Şekil 2 incelendiğinde Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinde sınıf içi uygulamalar ile alakalı olarak en fazla; doğrudan anlatım, gurup çalışmaları, drama ve sosyal alan gezilerinin çok sık tekrar eden kavramlar olduğu görülmektedir.

Araştırmada yapılan görüşmelerde Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinde sınıf içi uygulamalar ne şekildedir? sorusuna ise doğrudan alınan cevaplardan dikkat çekici olanlardan bazıları şu şekildedir.

K. 2: ‘Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler öğretiminde sınıf içi uygulamalarda genellikle öğrencilerin derste aktif olması ve aktif katılım sağlaması istenir. Bu nedenle genellikle öğretmenin düz anlatımı sonrasında drama etkinlikleri yapılmaktadır. Gurup çalışmalarına da ekstra önem verilir. Sosyal alan gezileri hükümet binaları da dersler sonrasında gezilir. Ancak belirttiğim gibi kuramsal

bilgi öğretmen tarafından verildikten sonra sosyal devlet kurumlarına geziler yapılır. Ders içerisinde istasyon tekniğine de yer verilmektedir. Bu şekilde öğrencilerin gurup çalışması yapması ve ekip ruhu kazanması amaçlanır.’’

K. 3: ‘‘Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinde etkin vatandaş yetiştirmek amacıyla genellikle ders esnasında istasyon tekniği, doğrudan anlatım tekniği, işbirlikli öğrenmeyi desteklemek amacıyla gurup çalışmaları yapılmaktadır. Bunun yanında doğrudan anlatım tekniği de öğretmenler tarafından sınıf içi uygulamalarda kullanılmaktadır. Yapılan çalışmaların çoğundan sonra okul dışı etkinliklerde yapılmaktadır. Sosyal devlet kurumlarına yapılan geziler bu uygulamalar arasında yer almaktadır.’’

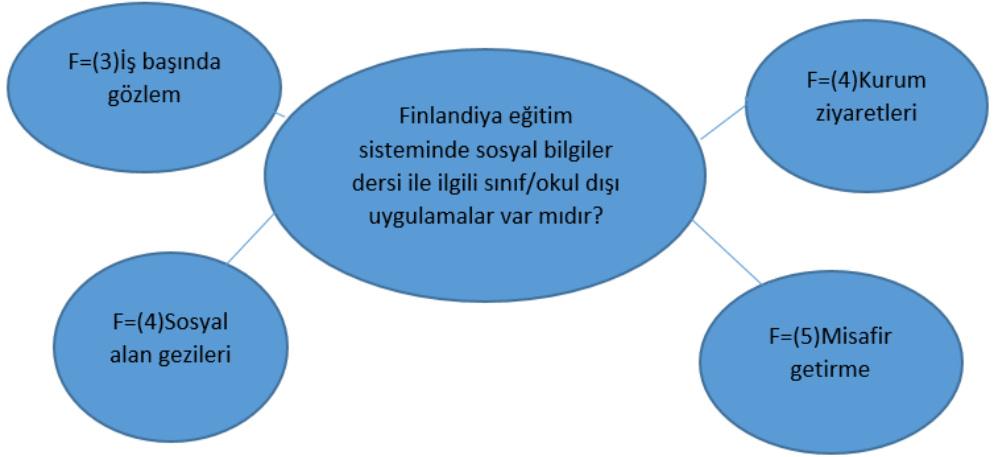
K.4: ‘‘Finlandiya eğitim sisteminde genellikle modern öğretim ve yöntem ve teknikleri sınıf içi uygulamalarda bütün derslerde de uygulanmaktadır. Gurup çalışmaları, drama tekniği, doğrudan öğretim, sosyal alan gezileri Finlandiya eğitim sisteminde sıklıkla kullanılan öğretim yöntem ve teknikleri arasında yer almaktadır. Sosyal bilgiler öğretiminde özellikle sosyal devlet binalarına iş başında işlerin nasıl yürüdüğünü göstermek için yapılan geziler düzenlenmektedir. Bu geziler aracılığıyla öğrencilerin işlerin yürüyüş şeklini öğrenmeleri amaçlanmaktadır.’’

K. 5: ‘‘Finlandiya eğitim sisteminde ders içi etkinliklerde genel olarak öğrenci merkezli eğitim öğretim etkinliklerine yer verilmektedir. Bu

etkinliklerde öğrenci genellikle öğrenilen konunun genel çerçevesini kuramsal olarak öğretmenlerden öğrendikten sonra kendileri gurup çalışmaları, drama ve istasyon tekniği gibi modern sınıf içi yöntem ve tekniklerle öğrenir ve bu uygulamalar sonucunda okul dışı etkinliklere de yer verilir.”

3. 3. Bu araştırma sorusunda Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi ile ilgili sınıf/okul dışı uygulamalar var mıdır? Sorusuna cevap aranmıştır. Yapılan görüşmeler çerçevesinde alınan cevaplar ve doğrudan alıntılar şekil 3’de belirtilmiştir.

Şekil 3. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi ile ilgili sınıf/okul dışı uygulamalar var mıdır?

Şekil 3 incelendiğinde Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi ile alakalı sınıf dışı uygulamalarla ilgili yapılan görüşmeler çerçevesinde en fazla sınıfa misafir davet etme, kurum ziyaretleri yapma, iş başında gözlem yapma, sosyal alan gezileri yapılan

etkinlikler doğrultusunda en fazla tekrar eden kavramlar olduğu görülmektedir.

Araştırmada yapılan görüşmelerde Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi ile ilgili sınıf/okul dışı uygulamalar var mıdır? sorusuna ise doğrudan alınan cevaplardan dikkat çekici olanlardan bazıları şu şekildedir.

K. 1: Finlandiya eğitim sisteminde okul içi doğrudan anlatımlar ders esnasında yapılmaktadır. Ancak düz anlatımlar yapıldıktan sonra öğrenciler sosyal bilgiler dersinde ele alınan konular çerçevesinde okul dışı etkinliklere götürülmektedir. Örneğin vatandaşlıkla alakalı bir konu ele alındıktan sonra öğrenciler bir belediye binasına götürülüp iş başında çalışma ortamlarına götürülmektedir. Yapılan okul dışı etkinliklerle öğrenmeler daha kalıcı hale gelmektedir.”

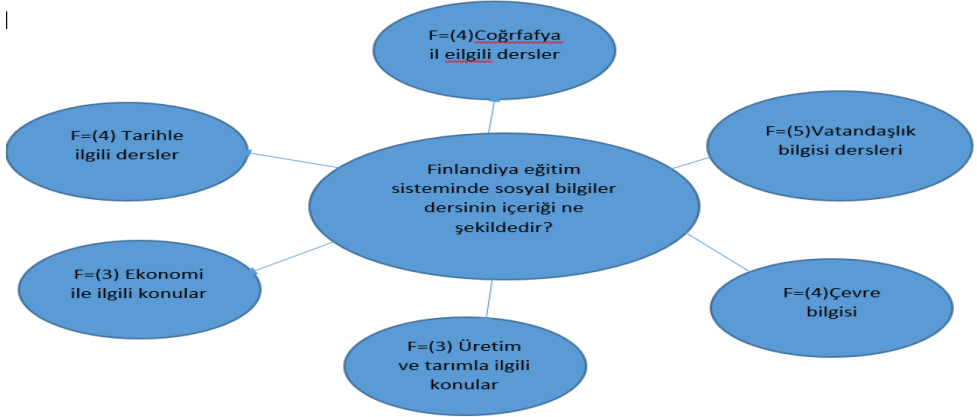
K. 3: “Sosyal bilgiler dersiyle alakalı sınıfi içinde ele alınan konulardan sonra öğrenciler sosyal alan gezilerine götürülmektedir. Bu öğrencilerin öğrenmelerinin hayata aktarımına büyük katkı sağlamaktadır. Yapılan alan gezileri öğrenmelerin yansıtılmasında son derece önemlidir ve öğrenmelerin kalıcılığını sağlamaktadır.”

K. 4: “Derlerden sonra konunun alakalı olduğu kurumlara öğrencilerle birlikte planlı ziyaretler yapılabilmektedir. Yani bu durum öğrencilerin öğrenme alanlarına daha fazla duyu organıyla katılımlarını sağlamasına ve öz güvenlerinin daha yüksek olmasına katkı sağlaması açısından önemli bir durumdur.”

K. 5: Sosyal bilgiler geniş kapsamlı bir ders içeriği olduğu için sınıf dışı uygulamaların yanı sıra sosyal bilgiler dersi kapsamında sınıfa misafir davet etme etkinlikleri de eğitsel anlamda düzenlenmektedir. Yapılan bu etkinliklerle hem farklı bir öğrenme yaşantısı gerçekleştirilmekte hem de öğrenmeler daha kalıcı hale gelmektedir.’’

3.4. Bu araştırma sorusunda Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinin içeriği ne şekildedir? Sorusuna cevap aranmıştır. Yapılan görüşmeler çerçevesinde alınan cevaplar ve doğrudan alıntılar şekil 4’de belirtilmiştir.

Şekil 4. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinin içeriği ne şekildedir?

Şekil 4 incelendiğinde Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi içeriği ile ilgili yapılan görüşmeler sonucunda; coğrafya ile ilgili dersler, tarihle ilgili dersler, vatandaşlık bilgisi dersleri, ekonomi ile ilgili konular, üretim ve tarımla ile ilgili konular ve çevre bilgisi konularının en fazla tekrar eden kavramlar olduğu görülmektedir.

Araştırmada yapılan görüşmelerde Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinin içeriği ne şekildedir? sorusuna ise doğrudan alınan cevaplardan dikkat çekici olanlardan bazıları şu şekildedir.

K. 2: ‘‘Sosyal bilgiler dersi, doğası gereği birden fazla konuyu içinde barındıran bir ders içeriği olduğundan geniş kapsamlı bir ders olarak karşımıza çıkmaktadır. İçerik olarak genellikle vatandaşlık bilgisi dersleri, ekonomiyle alakalı derslerin yoğun olarak ele alındığı bir derstir.’’

K. 3: ‘‘Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi içerik olarak üretim ve tüketimle alakalı konuları içinde barındıran bir ders içeriğine sahiptir. Tarih dersinin konularından da içeriğinde belirli konular vardır. Özellikle Avrupa tarihi konuları da ele alınmaktadır. Çevre eğitimi dersleri de ders içeriği olarak ders kapsamında yer almaktadır.’’

K. 4: ‘‘Sosyal bilgiler derslerinde genellikle coğrafya, tarih, vatandaşlık dersleri, tarım ve üretimle ilgili olan dersler daha çok ders içeriği olarak sosyal bilgiler dersinin içeriğinde yer alan dersler olarak karşımıza çıkmaktadır. Sosyal bilgiler dersi içerik bakımından zengin olan bir derstir. Bundan dolayı sosyal bilgiler dersi ilgili olduğu alanlar doğrultusunda kısaltılmış içerikler olarak sosyal bilimlerin ilişkili olduğu ders içeriklerinden oluşmaktadır. Şöyle ki sosyal bilgiler, sosyal olan birçok branşla iç içe geçmiş ve zengin bir içeriğe sahip dersler bütününden meydana gelmektedir. Sosyal bilgiler, sosyal

bilimlerin diğer bilim dallarına ve etkin vatandaş olmaya bireyleri hazırlar niteliktedir.’’

4. Sonuç ve Tartışma

Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersinin önemi ve yeri incelendiğinde, Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler ders olarak genel anlamda sorumluluk sahibi, demokratik değerlere saygılı olan ve demokrasi kavramını benimsemiş bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir sonucuna ulaşılmıştır. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler eğitimi bilinçli vatandaşların yetiştirilmesine dayalı olan bir eğitim yaklaşımına sahiptir. Bu durum göz önüne alındığında Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler ders olarak genellikle sınıf içi etkinliklerle ve çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı bir ders içi yaklaşımla yürütülmektedir. Bunun yanında sınıf içinde öğretmenler düz anlatım yöntemini de kullanmaktadır. Demokratik değerler de sosyal bilgiler dersi aracılığıyla öğrencilere kazandırılmak istenmektedir. Bu dersi okutmakla sorumlu olan sosyal bilgiler öğretmenleri, sosyal bilgiler dersleri aracılığıyla aktarılan demokrasi eğitimi ve sosyal bilgiler ilişkisi konusunda çok iyi bir bilgi seviyesine sahip olmalıdırlar. Demircioğlu (2008)’e göre sosyal bilgiler dersi aracılığıyla demokratik özellikler, kişi haklarının ve sorumluluklarının ne şekilde kullanılması gerektiğiyle alakalı beceri, bilgi ve tutumları öğrencilere kazandırabilme konusunda oldukça üst düzeyde sahip olmalıdırlar. Demokrasi ve insan haklarıyla da alakalı derslerin Finlandiya eğitim sisteminin içeriğinde sosyal bilgiler dersi aracılığıyla verildiği sonucuna ulaşılmıştır. Türkiye’de demokrasi ve insan hakları

dersleri de sosyal bilgiler dersleri aracılığıyla verilmektedir. Türkiye’de insan hakları eğitiminin etkililiğinin artırılması amacıyla "Demokrasi, vatandaşlık ve insan haklarına dönük olan derslerin öğretim programlarının öğrencilerin eleştirel işbirliği, düşünme ve bu konularda katılım becerilerini geliştirecek seviyede olması gerekmektedir (Karaman-Kepenekçi, 2005).

Sınıf dışı etkinliklerle sosyal bilgiler dersinin içeriklerinde öğrenme anlamında kalıcılığı sağladığı sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf dışı etkinlik, ders sürelerinin dışında, o dersin hedeflerini veya da içeriğini konu edinen bireysel, grup olarak ya da bütün sınıfla uygulanan, belirli öğretim tekniklerinin işe koşulduğu, belli bir süreliğine planlana dahil edilmiş tüm faaliyetleri kapsamaktadır (Mayoh and Knutton, 1997). Akın ve Çiftçi (2012) çalışmalarında öğretmenlerin sınıf dışı çalışmaları sıklıkla yaptıklarını ifade ettikleri dikkat çekici bir durumdur. Bu bağlamda sınıf dışı uygulamalar konusunda yeni araştırmalar yapılması ve yeni bulgularla sınıf dışı etkinlik uygulamalarının desteklenmesine gerek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Sınıf dışı uygulamalar, gerek öğrenme yaşantılarının gerçek hayata indirgenmesinde gerek kalıcı öğrenmelerin oluşmasında büyük bir etkiye sahiptir. Strauss ve Terenzini (2007)’ de sınıflandırmada öğrenme alanı olarak sınıf içi ve dışı vurgusunu yapar. Okul ortamının dışında farklı mekanlarda yürütülen bu etkinlikler, Sosyal Bilgiler Öğretim Programı’nda yer alan etkinlik örnekleri, öğretmenler ile yapılan görüşmeler ve çeşitli literatür taranarak elde edilen veriler

ışığında sıralanmıştır. Bunlar, gezi, gözlem, günlük, anket, röportaj, proje, performans görevi, araştırma ve grup çalışmaları olarak belirlenmiştir. Yabancı kaynaklarda sınıf dışında yapılan etkinlikler ödev (homework), günü birlik yapılan aktiviteler (everday activities) ya da sınıf dışı etkinlikler (out-of-school activities) olarak farklı şekillerde adlandırılmıştır (Hawke, 1974; Mayoh and Knutton, 1997; Roth and Lockwood, 1979). Sınıf dışı yapılan gözlem, gezi, proje, reportaj gibi etkinlikler öğrenmede kalıcılığı sağlamada dersin verimliliğine büyük katkı sağlamaktadır. Finlandiya eğitim sisteminde de sınıf dışı yapılan öğrenme etkinlikleri, öğrenmelerin kalıcılığını sağlamak ve eğitim öğretimin içinde olan bireylerde istenen özelliklerin oluşmasına imkân sağlamaktadır.

Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi içerik olarak sosyal bilimlerin ilişkili olduğu diğer bilim dallarıyla alakalı ders kümelerinden oluştuğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu tanım içerisine tarih, coğrafya, vatandaşlık ve demokrasi eğitimi gibi kavramlar girmektedir. Bir bakıma sosyal bilgiler vatandaş yetiştirme ve sosyal bilgilerin doğasının gereği kültürel bir yapılandırma sürecidir. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler dersi aracılığıyla Fin kültürünün aktarımı da yapılmaktadır. Alan yazı incelendiğinde, Sözer'in (1998), sosyal bilgiler dersini, temel kültür öğelerini içeren bir ders olarak göstermesini, araştırma sonuçlarını destekler nitelikte olduğu yargısına varmak mümkündür. Bu bağlamda öğrencilerin, ulusal kimliğin oluşmasında kültür öğelerinin ne kadar önemli olduğunu fark etmelerine olanak sağlanmış olur. Sosyal bilgiler bir bakıma kültür

aktarımının temel yapısını meydana getiren bir derstir sonucuna ulaşılmıştır.

5. Öneriler

Çalışmanın bulguları doğrultusunda aşağıdaki önerilere yer verilmiştir.

1. Sosyal bilgiler eğitiminde Türkiye’de de okul dışı etkinliklere yer verilebilir.

2. Finlandiya eğitim sisteminde sosyal bilgiler eğitimi alanında yapılan bu çalışmanın farklı ülkelerde sosyal bilgiler eğitimi konusunda yeni çalışmalara ön ayak olacağı düşünülmektedir.

3. Sosyal bilgiler dersinde sınıf içi yöntem ve teknikler daha da çeşitlendirilebilir.

4. Sosyal bilgiler eğitimi konusunda vatandaşlık aktarımı ve demokrasi eğitimi konusunda yapılan sınıf içi etkinliklere ve çalışmalara ön ayak olacağı düşünülmektedir.

5. Sosyal bilgiler dersi konusunda Türk eğitim sisteminde olumlu yönde farklı uygulamalar uyarlanabilir.

Kaynakça

Akhan, N. E. & Şimşek, Ç. Ö. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal bilgiler lisans programı üzerine düşünceleri. *Eğitimde Kuram ve Uygulama*, 11(2), 551- 588.

Akın, F. (2012). “Okul içi ve sınıf dışı öğrenmelerin öğrenci başarısına etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi”, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı, Burdur.

Aydın, H. (2012). “Yapılandırmacılık felsefi temeller ışığında” Ankara: Nobel Yayınları.

Barth, J. L., & Demirtaş, A. (1997). “İlköğretim sosyal bilgiler öğretimi” (kaynak üniteler). Ankara: YÖK / Dünya Bankası Yay.

Demircioğlu, İ.H. (2008). “Türkiye’de Tarih Öğretimi Aktif Vatandaşlık Eğitimini Desteklemekte Midir? Tarih Öğretmenlerinin Görüşleri”, 21. Yüzyılda kimlik, vatandaşlık ve tarih eğitimi (Ed. Safran, M ve Dilek, D.), İstanbul: Yeni İnsan Yayınevi.

Demirel, Ö. (2000). “Karşılaştırmalı eğitim”. Ankara: Pegem A Yayınları.

Doğanay, A. (2005). “Sosyal bilgiler öğretimi”. C. Öztürk ve D. Dilek (Ed.). Hayat bilgisi ve sosyal bilgiler öğretimi içinde (ss. 15-46). Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Elio, K. (1993). “Yhteiskunnallinen sivistys, yhteiskuntatieto ja oppiaines”. In: Arola, P., Elio, K., Huuhtanen, T. & Pilli, A. (eds.). Yhteiskuntatieto koulussa. Helsinki: Yliopistopaino.

Erginer, A. (2006). “Avrupa Birliđi eğitim sistemleri: Türkiye ile karşılaştırmalar”. Ankara: Pegem Akademi Yayınları.

Eurydice (2011). “Türk Eğitim Sisteminin Örgütlenmesi”
Ankara: MEB Basımevi. Erişim adresi:
http://sgb.meb.gov.tr/eurydice/kitaplar/Turk_Egitim_sistemi_2011/Turk_Egitim_Sisteminin_Orgutlenmesi_2011.pdf.

Frassinelli, L. (2006). Educational reform in Finland. Retrieved from <http://www.msu.edu/user/frassine/pdf>.

Hawke S. (1974). “Out of the classroom into the field, ERIC Clearing House of Studies/Social Science Education”, Boulder Consortium.

Karaman Kepenekçi, Y. (2005). A study of effectiveness of human rights education in Turkey. *Journal of Peace Education*, 2(1), 39-55.

Legco, (2019). Erişim adresi: www.legco.gov.hk.

Löfström, J. (ed.) (2001). “Yhteiskuntatiedon tiedetausta. Ainedidaktisia lähtökohtia oppiaineen kehittämiseen”. Helsinki: University of Helsinki, Department of Teacher Education.

Löfström, J., Virta, A. & Van den Berg, M. (2010). “Who actually sets the criteria for social studies literacy? The National Core Curricula and the matriculation examination as guidelines for social studies teaching in Finland in the 2000’s”. *Journal of Social Science Education*, No. 4, Vol. 9, pp. 6-14. In: <http://www.jsse.org/2010/2010-4/pdf/JSSE-4-2010.pdf> [downloaded 10.12.2013].

Malaty, G. (2006). What are the Reasons Behind the Success of Finland in PISA? *Gazette des Mathematiciens*, (108, 59- 66).

Mayoh K. ve Knutton S. (1997). Using out-of-school experience in science lessons: Reality or rhetoric?. *International Journal of Science Education*, 19(7), 849-867.

Mehtäläinen, J., Niilo-Rämä, M. & Nissinen, V. (2017). Nuorten yhteiskunnalliset tiedot, osallistuminen ja asenteet. Kansainvälisen ICCS 2016 -tutkimuksen päätulokset [Young people’s civic knowledge, participation and attitudes. Main results in the international ICCS 2016 survey]. Jyväskylä: University of Jyväskylä, Finnish Institute for Educational Research.

Ministry of Education and Culture [MEC] (2017). Education System in Finland. Erişim adresi: <http://www.minedu.fi/OPM/Koulutus/koulutusjaerjestelmae/?lange>.

National Core Curriculum for Basic Education 2004 (NCCBE). (2004). In: http://www.oph.fi/english/curricula_and_qualifications/basic_education [visited 19th of January, 2023].

NCEE (2019). Building a Better System the NCEE Blueprint.
Erişim adresi: www.ncee.org.

Ochoa-Becker, A.S. (2007). Democratic Education for Social Studies. An Issues-Centered Decision Making Curriculum. Greenwich, Conn.: Information Age Publishing. (First edition by S.H. Enge & A.S. Ochoa).

Önal, H., & Kaya, N. (2006). Sosyal bilgiler ders kitaplarının (4 ve 5. sınıf) değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9(16), 21-37.

Öncül, R. (2000). Eğitim ve eğitim bilimleri sözlüğü. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Özerbaş, M. A., Safi, B. N. (2022). İngiltere, Japonya, Norveç, Finlandiya, Singapur, Rusya ve Türk eğitim sistemlerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 63-80.

Roth C. E. and Lockwood L.G. (December 1979). Strategies and activities for using local communities as environmental education sites, Columbus Ohio: Clearing House For Science Mathematics and Environmental Education, The Ohio State University College of Natural Resources.

Soby, M. (2015). Finnish education system, *Nordic Journal of Digital Literacy* (2):64-68

DOI: [10.18261/ISSN1891-943X-2015-02-01](https://doi.org/10.18261/ISSN1891-943X-2015-02-01).

Rauhansalo, T, Vytautas, K. (2017). Finnish education system in integrated social education context. *Social Education / Synergy of Holistic Education and Active Inclusion*, 46, Nr. 2, p. 24–39 / Vol. 46, No. 2, pp. 24–39.

Savage, T. V. (1996). *Effective teaching in elementary social studies*. New Jersey: A Simon and Schuster Company.

Sözer, E. (1998). Sosyal Bilimler kapsamında sosyal bilgilerin yeri ve önemi. Can, G. (Ed.). *Sosyal bilgiler öğretimi içinde* (ss. 3-13). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

Strauss, L. and Terenzini, P. (2007). The effects of students' in- and out-of-class experiences on their analytical and group skills: a study of engineering education. *Research in Higher Education*, 48(8), 967-992.

Torney-Purta, J., Lehmann, R., Oswald, H. & Schulz, W. (2001). *Citizenship and education in twenty-eight countries: Civic knowledge and engagement at age fourteen*. International Association for the Evaluation of Educational Achievement. Delft: Eburon.

Uygun, S, Genç, S Z, Damğa, S VE Ülger, A. (2006). İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Yeni Öğretim Programının Yapılandırıcılık Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi, XV Eğitim Bilimleri Kongresi (13- 15 Eylül), Muğla Üniversitesi Eğitim Fakültesi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2003). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayınları.

Yıldırım, A., Şimşek, H. (2005). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.